

Raha on meitä voimakkaampi

Rahan vaikutuksista mieleen ei käydä keskustelua missään. Tarkasteleva puhe keskittyy syvimmillään rahalaitoksen puutteisiin ja samalla jää oletukseen, että ongelmiin – ainakin periaatteessa – voi puuttua. Rahan ote mieleemme toteutuu niin rankasti havaintopsykologian tasolla, että se joka väittää olevansa immuuni sille ei tiedä mistä puhuu. Aistiemme huijattavuudesta kertonee seuraava kuva, jonka harhaa ei pysty purkamaan, vaikka tietää sen olevan harha. Tutkikaa kuva huolella!

Silloin kun kohtaamme kaksi samanluontoista aistimusta, mieleemme kiinnittyy vahvempaan. Valinta on tarkoituksenmukainen, koska se käy yleensä yhteen

tärkeysjärjestyksen kanssa. Naulaan astuminen on kehollemme vakavampi sattumus kuin vähätuntuinen hyttysenpistos.

Aivomme priorisoivat tauotta sisään virtaavia havaintoja ja silloin kun olemme kaukana luonnonvoimista ihmisen luomissa järjestelmissä, tuloksena voivat olla virhepäätelmät. Se, että konevoima vaikuttaa tehokkaalta verrattuna käsityöhön, ei tarkoita että kyse olisi todellisesta tehokkuudesta. Vakuutumme lapsen mielellä tekniikan tehokkuudesta koska havaintomme ohjautuu sulkemaan pois joukon vähemmän olennaisilta vaikuttavista työtapahtumaan liittyviä seikkoja.

Tekniikan käytössä meitä ohjaa mielihyvä hallinnasta ja sama pätee rahan käytössä. Joka ikinen pieni ostos muistuttaa meidän mielihyväjärjestelmäämme siitä vallasta, mitä rahalla on. Ehdollistuminen ei ole estettävissä vaikka koukutus ajatustasolla ymmärtäisikin.

Siksi rakastamme rahan tuomia asioita. Emmekä halua luopua niistä siitä huolimatta, että se luo meille harhan samoin mielen mekanismein kuin teknologia muokkaa aistinjärjestelmäämme itsensä kaltaiseksi. Rahan psykologiasta puhuminen on vaikeampaa kuin huumeriippuvuuden myöntäminen, koska rahan käyttöön ei liity niin ilmeisiä haittavaikutuksia kuin heroiniin.

Nuori Karl Marx kiinnitti huomiota rahan luonteeseen ja yritti hallita sen tuhoisat vaikutukset valtiollistamalla koko järjestelmän. Markkinavoimien vapaa toteutuminen piti estää.

Olen sitä mieltä että yritys rahan suitsimiseksi on tuhoontuomittu, koska rahan psykologia on meitä voimakkaampi. Marxkin viehättyi rahan voimasta eikä halunnut luopua siitä. Siksi hänen piti kehittää valtava korjauskonsepti joka tekee meistä koneen osia.

En voi ottaa vakavasti yhtään maailmanparannussuunnitelmaa joka ei pureudu rahan psykologiaan. Ihmisen luoma raha on keskiössä ilmastokriisistä luontokatoon, köyhyydestä diktaattoreihin.